

Hanni Markel 80

Incredibil! Hanni Markel, buna mea prietenă de la „Arhiva de folclor” din Cluj, a împlinit 80 de ani! Deși ne-am cunoscut cu zeci de ani în urmă (cu siguranță în celălalt mileniu!), optimismul său incurabil și perpetua sa tinerețe spirituală au exclus gândul că și Hanni ar putea îmbătrâni. Dar... timpul a curs, și în cazul ei, cu imperturbabila-i cadență, iar calendarul ne spune că în 9 august 2019 Hanni Markel a împlinit 80 de primăveri.

O vârstă care mă face să scotocesc arhiva institutului, să trec în revistă colaborările la „Studii și comunicări de etnologie”, eventuale *scrisori* (în tinerețea noastră, stimați colegi mai tineri, se comunica și *în scris!*), iar după 2000... mail-urile. Și constat cu reală bucurie, că prietenia noastră își numără anii cu deceniile, iar colaborarea științifică depășește patruzeci de ani. Adevărate recorduri de fidelitate față de un amic și față de o revistă!

Prima colaborare cu Sibiul – *Katharina Roppelt și poveștile ei* – apărută în tomul al III-lea al periodicului nostru, „Studii și comunicări de etnologie” (1981), aduce în prim plan „Țara Secașelor”, o zonă atât de apropiată amândurora, un spațiu al toleranței și al bune înțelegeri unde „sașii poartă ținută și joacă învârtită”, iar românele „se cântă de moarte” în versuri de o tristețe sfâșietoare, după vecina Maia ori cumătrul Hans.

Preocupată de proza populară săsească, Hanni va publica în 1971, la editura Kriterion, Josef Haltrich, *Povești populare săsești din Transilvania (Sächsische Volksmärchen aus Siebenbürgen)*, dar și studiul *Proveniența poveștilor lui Josef Haltrich*, apărut la Cluj-Napoca în „Anuarul de folclor”, II/1981.

Alte contribuții la istoria folcloristicii săsești vizează răspunsurile primite de W. Mannhardt de la sașii din Ardeal, privind obiceiurile agrare și practicile aferente, cu accent pe momentul recoltării grâului. Materialul provine din 37 de sate locuite, deopotrivă, de români și sași. Intitulat *Cu privire la ancheta lui W. Mannhardt* (1865). *Răspunsurile de la sașii din Ardeal*, studiul a apărut la Cluj, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei” pe anii 1965-1967 și rămâne

până astăzi una dintre cele mai interesante contribuții științifice ale cercetătoarei Hanni Markel.

Studiul se înscrie în siajul preocupărilor mai vechi ale cercetătoarei, legate de fenomenul bilingvismului într-o comunitate din județul Sibiu (Păuca), unde informatorii sași dețin un bogat repertoriu de piese românești, povestite atât în săsește, cât și în română.

În 2016, a publicat, în anuarul nostru, împreună cu soțul său, Michael Markel – *Teatrul săsesc la și din Viscri (Volkstheater in und aus Deutschkirch)*, care conține într-o adendă, ediția critică a unui al treilea text transilvănean, în limba germană, despre Irod (Herodes), notat de către Johann Markel (1899-1974), în 1912. Autorii studiului au recuperat, în 1966, date valoroase și inedite privind punerile în scenă ale piesei la începutul secolului al XX-lea. O a doua parte a studiului trece în revistă replica contemporană la teatrul popular tradițional prin performarea anuală, de carnaval, într-un local din Nürnberg, a unor piese în dialect, parțial cântate, create și interpretate de către un grup de bărbați, în jur de 50 de ani, pentru publicul provenit din Viscri. Fenomenul se recomandă unor viitoare studii privind condițiile perpetuării unor forme tradiționale în diaspora emigrației.

Stabilită din 1992 la Nürnberg (Germania), Hanni Markel, care s-a născut și a copilărit în județul Sibiu, continuă și astăzi să asigure rubrica în dialect săsesc a „Ziarului Asociației Sașilor” din München, semn că nu a uitat niciodată Transilvania și lumea satului ardelenesc. De altfel, prin tot ce a realizat, prin întreaga sa activitate științifică, Hanni Markel aparține lumii academice și spațiului transilvan. Că așa stau lucrurile o demonstrează, îndeosebi, enciclopediile și dicționarele de specialitate apărute în spațiul românesc (Ilie Moise, *Sibiu – repere etnologice*, Honterus, Sibiu, 2004, p. 88; Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români*, Editura Saeculum I.O., București, 2006, p. 569-570; Andreea Buzaș, Ilie Moise, *Din etnologia germanilor din România*, Honterus, Sibiu, 2017, p. 356), care îi consemnează întreaga activitate științifică și o consideră una dintre cele mai aplicate cercetătoare a culturii săsești din România.

La ceas aniversar, comunitatea academică din Sibiu și redacția revistei „Studii și comunicări de etnologie” îi urează colaboratoarei noastre din Nürnberg multă sănătate, putere de muncă și un prietenesc *La mulți ani!*

Ilie MOISE